

**КОМІСІЯ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

*61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77
e-mail: commissionofacademicintegrity@nlu.edu.ua*

РІШЕННЯ № 3/2022

від 03 травня 2022 року

Комісія з академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі за текстом — відповідно «Комісія» та «Університет») у складі:

Смородинського Віктора Семеновича — голови Комісії,

Клімової Валерії Валеріївни — секретаря Комісії,

членів Комісії:

Бойчука Дмитра Сергійовича,

Галкіної Наталії Миколаївни,

Дмитрик Ольги Олександрівни,

Лук'янова Дмитра Васильовича,

Перкової Аліни Олексіївни,

Пономаренка Юрія Анатолійовича,

розглянувши у форматі відеоконференції (відповідно до п. 4.2 Положення про Комісію) заяву студента навчальної групи 01-21-23 1 курсу факультету прокуратури Швеця Сергія Вікторовича,

ВСТАНОВИЛА:

23.04.2022 р. до Комісії надійшло й було зареєстроване звернення студента навчальної групи 01-21-23 1 курсу факультету прокуратури

Університету Швеця Сергія Вікторовича (далі за текстом — «заявник») про можливе порушення його одногрупником ОСОБА 1 вимог Кодексу академічної доброчесності Університету. Заявник повідомив про те, що у ОСОБА 1 вдома на стіні повішані прапори країни-агресора, також у спільному чаті групи 01-21-23 ОСОБА 1 неодноразово помічений у сумнівних висловлюваннях. Заявник ставить під сумнів, чи має така людина навчатися на юриста, особливо прокурора, а потім працювати на державу, будучи колабораціоністом. Заявник додав до заяви відео, у якому ОСОБА 1 демонструє на стіні прапори країни-агресора та називає їх «реліквії», а також письмово погрожує *«сдашь если, реально вые...у»*. Заявник просить вжити заходів щодо подальшого навчання цього студента в Університеті та його відрахування.

З метою об'єктивної та неупередженої перевірки фактів, викладених у заяві, Комісія на своєму засіданні 26.04.2022 р. у форматі відеоконференції (протокол № 5) доручила секретареві Комісії:

- 1) запросити на наступне засідання 03.05.2022 р. заявника та ОСОБА 1 — для надання пояснень;
- 2) запросити на наступне засідання 03.05.2022 р. старосту та студентів навчальної групи 01-21-23 — для підтвердження, уточнення чи заперечення фактів, викладених у заяві;
- 3) надіслати ОСОБА 1 копію заяви й запропонувати йому надати Комісії свої письмові пояснення.

Копію заяви було надіслано ОСОБА 1 27.04.2022 р. на його офіційну університетську електронну пошту та на адресу в телеграм. Він підтвердив отримання заяви й надіслав Комісії свої письмові пояснення від 28.04.2022 р., в яких повідомив таке (зі збереженням лексики та орфографії оригіналу):

«(...) Пояснюю що до звинувачень мене у колабораціоністських поглядах, Швець С. В. Ним було предоставлено відео, де позаду мене був прапор країни-агресора, а також щодо висловлювань у спільному чаті нашої групи. Прошу прийняти до уваги що це відео не несе ніякої дійсної інформації»

яка підтверджує, що на відео моя кімната, і, що це моя «реліквія». Стосовно моїх «сумнівних висловлювань» у спільному чаті, я не бачу ніяких підстав необґрунтовано звинувачувати мене, тому що я ніколи не підтримував країну-агресора. Поширюючи відомості, що не відповідають дійсності, намагаючись обмовити мене на підставі особистої неприязні, що триває з початку навчання. Хочу зауважити, що у зв'язку з цим я можу подати заяву до поліції за наклеп».

На своєму засіданні 03.05.2022 р. у форматі відеоконференції Комісія заслухала пояснення заявника, який підтвердив факти, зазначені в заяві, відповів на питання членів Комісії. Заявник також надав Комісії скріншоти чата навчальної групи 01-21-23 з висловами ОСОБА 1 щодо його рідного міста Краматорська: *«завтра оккупированный город»*; на що одногрупник відповів йому: *«Ты я смотрю прям ждешь»*; у свою чергу ОСОБА 1 відповів: *«Ага, всю жизнь»*. У листуванні йдеться також про «ДНР»: ОСОБА 1 написав, що це розшифровується як *«Донецька народна республіка»*, та дописав: *«Чё к ДНР пристали...»*. Заявник також заперечив слова ОСОБА 1 про «особисту неприязнь, що триває з початку навчання», зазначив, що вони, навпаки, з самого початку навчання були друзями. Далі заявник відповів на запитання членів Комісії.

Комісія заслухала пояснення ОСОБА 1, який підтвердив аргументи, зазначені в його письмових поясненнях, відповів на запитання членів Комісії нечітко. Він заперечив слова заявника, що ці прапори висять у його кімнаті, зазначивши, що це кімната його товариша у Краматорську, також уточнив, що відео було зроблене у жовтні 2021 р., тобто «до початку війни». Свої висловлювання щодо прапорів Росії, Краматорська та «ДНР» ОСОБА 1 пояснив тим, що не знає значення слів «реліквія» та «окупація», вважав, що оскільки Краматорськ обстрілюють, то, значить, він окупований, а «ДНР» дійсно так розшифровується. Загалом він розцінює обнародоване ним відео з демонстрацією російських прапорів та погрози своєму одногрупникові як «жарт».

До засідання Комісії підключився також ОСОБА 2. Він пояснив, що є рідним братом ОСОБА 1 та працює в поліції у Краматорську. Він підтвердив слова брата, що відео з російськими прапорами транслювалося з кімнати іншої особи з Краматорська, та заперечив причетність ОСОБА 1 до країни-агресора. Водночас дії та висловлювання брата він засудив.

Староста навчальної групи 01-21-23 Університету Нештун Єгор Геннадійович, студенти цієї групи Бразалук Рустам Ріадхович, Гришко Мирослава Сергіївна, Кубраков Єгор Володимирович, Терещенко Дмитро Олександрович, Ткач Софія Ігорівна та Чуприна Олексій Сергійович, які відкликнулися на запрошення Комісії надати підтвердження, уточнення чи заперечення фактів, викладених у заяві, у цілому підтвердили викладені в заяві факти та усні пояснення заявника. Усі запрошені студенти спростували слова ОСОБА 1 щодо «особистої неприязні, що триває з початку навчання» із заявником, наголосили, що хлопці нормально спілкувалися. О. С. Чуприна пояснив, що відео ОСОБА 1 з прапорами країни-агресора та його погрози в чаті було надіслано саме йому в особистих повідомленнях, проте в нього не було технічної можливості подати заяву до Комісії самостійно.

Члени Комісії ретельно дослідили та обговорили заяву й додані до неї відеозапис та скріншоти, визнали їх достовірними й такими, що повністю підтверджують усні свідчення заявника та студентів його групи щодо демонстрації ОСОБА 1 російських прапорів, нецензурних погроз на адресу однокласника, висловлювань щодо самопроголошеної «ДНР» та окупації Краматорська (...).

Установивши вищевикладені факти, Комісія при ухваленні рішення керувалася нормами та принципами, визначеними такими документами:

- Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (зі змінами), зокрема ст. 6 «Засади державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності» та ст. 54 «Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу» цього закону;

- Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (зі змінами), зокрема ст. 63 «Обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти» та ст. 46 «Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти» цього закону;

- Законом України «Про освіту» (зі змінами), зокрема ст. 42 «Академічна доброчесність» цього закону;

- Статутом Університету, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 701 від 02.07.2015 р., зокрема розділом 6 «Права й обов'язки науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників, а також осіб, які навчаються в Університеті» цього Статуту;

- Кодексом академічної доброчесності Університету, затвердженим ради Університету, протокол № 1 від 31.08.2018 р., та наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р. (зі змінами, затвердженими рішенням вченої ради Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеними в дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.);

- Положенням про Комісію, затвердженим рішенням вченої ради Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеним у дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.

Так, відповідно до ст. 63 Закону України «Про вищу освіту» особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зобов'язані дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти; виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями; виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання. Відповідно до ст. 46 цього ж закону підставами для відрахування здобувача вищої освіти є: 1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою; 2) власне бажання; 3) переведення до іншого навчального закладу; 4) невиконання

індивідуального навчального плану; 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання; б) інші випадки, передбачені законом.

Відповідно до частини першої ст. 6 Закону України «Про освіту» засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є, зокрема, виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій. Відповідно до частини другої ст. 53 цього закону здобувачі освіти зобов'язані, зокрема, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Відповідно до частини першої ст. 42 цього закону академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Відповідно до частини шостої цієї ж статті закону за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту).

Відповідно до п. 6.10 Статуту Університету особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зобов'язані дотримуватися вимог законодавства, цього Статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету, тощо. Відповідно до п. 6.11 Статуту Університету підставами для відрахування здобувача вищої освіти з Університету є: 1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою; 2) власне бажання; 3) переведення до іншого навчального закладу; 4) невиконання навчального плану; 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання; б) інші випадки, передбачені законом.

Відповідно до п. 1.1 Кодексу академічної доброчесності Університету цей Кодекс визначає цінності, якими керуються учасники університетської спільноти, і встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі. Відповідно до п. 1.5 цього Кодексу академічна етика — сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти; діловий етикет — порядок взаємодії і поведінки працівників Університету та учасників освітнього процесу Університету під час спільної діяльності. Місія Університету полягає у формуванні високої культури поведінки учасників освітнього процесу та інших своїх працівників шляхом проведення освітньої та науково-дослідницької діяльності на рівні найвищих професійних і етичних стандартів (абз. 1 розділу II Кодексу). Толерантність і повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі (п. 2.3.2 Кодексу). Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й позитивного іміджу Університету (п. 2.4.1 Кодексу). Кожен член університетської спільноти використовує ввічливу мову спілкування, особливо в публічних виступах (включаючи інтернет-видання, ведення блогів, пости, коментарі тощо) (п. 2.4.3 Кодексу). Члени університетської спільноти поважають гідність один одного (п. 2.5.5 Кодексу).

Стратегічним планом розвитку Університету на 2018-2024 роки передбачено, зокрема: розвиток напрямів організації соціально-виховної роботи, зокрема, воєнно-патріотичного виховання, з використанням кращих прикладів участі наших студентів, співробітників та випускників в АТО та волонтерській діяльності; активізація спільної роботи вченої ради Університету, ректорату, деканатів, кафедр з органами студентського самоврядування з таких питань, як: організація патріотичного й морального виховання студентської молоді; оптимізація навчального процесу; зміцнення

навчальної дисципліни; належне виконання студентами своїх обов'язків; сприяння навчальній, науковій і творчій діяльності студентів; заняття спортом; організація дозвілля тощо.

Відповідно до п. 1.2 Положення про Комісію з академічної доброчесності Університету Комісія є незалежним колегіальним органом, що створюється з метою забезпечення дотримання науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог як фундаментальних стандартів університетського життя. Відповідно до п. 1.4 цього Положення діяльність Комісії та її членів має відповідати принципам верховенства права, зокрема законності, визначеності та пропорційності. Відповідно до п. 3.1 цього Положення до повноважень Комісії належить, зокрема, розгляд справ про порушення професійної етики, інших етичних вимог науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами (п. 3.1.7 Положення); надання ректорові та вченій раді Університету висновків (рекомендацій) щодо застосування академічної та дисциплінарної відповідальності до порушників академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.8 Положення); звернення до ректора, проректорів, вченої ради, керівників структурних підрозділів та інших посадових осіб Університету щодо здійснення заходів з дотримання академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами, припинення порушень цих вимог та запобігання таким порушенням (п. 3.1.9 Положення); сприяння формуванню у науково-педагогічних працівників Університету, здобувачів вищої освіти, аспірантів та докторантів нульової толерантності до порушень академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.10 Положення).

Відповідно до п. 5.7 цього Положення у разі виявлення факту порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти Комісія може рекомендувати Ректорові Університету: зобов'язати особу повторно пройти оцінювання (виконати контрольну, самостійну чи курсову роботу, скласти іспит, залік тощо); зобов'язати особу повторно пройти відповідний освітній компонент освітньої програми; відрахувати особу з Університету; позбавити особу академічної стипендії; позбавити особу наданих Університетом пільг з оплати навчання. Відповідно до п. 5.10 цього Положення за наслідками розгляду заяв Комісія може надавати ректорові Університету та вченій раді Університету й інші рекомендації, що не суперечать закону та їхній компетенції.

Раніше, у своєму рішенні від 26.03.2022 р., Комісія наголосила, що «категорично засуджує й виявлятиме нульовий рівень толерантності до будь-яких проявів підтримки членами університетської спільноти агресивної, загарбницької, людиноненависницької, нацистської за своєю сутністю політики Російської Федерації щодо України, виправдання, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої у 2014 році, зокрема шляхом представлення збройної агресії Російської Федерації проти України як внутрішнього громадянського конфлікту, виправдання, визнання правомірною, заперечення тимчасової окупації частини території України, глорифікацію осіб, які здійснювали та продовжують здійснювати збройну агресію Російської Федерації проти України, розпочату у 2014 році, представників збройних формувань Російської Федерації, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, представників окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи та структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, і представників підконтрольних Російській Федерації самопроголошених органів, які узурпували виконання

владних функцій на тимчасово окупованих територіях України, та інші подібні дії».

Комісія вважає факт грубого порушення ОСОБА 1 вимог професійної етики, Кодексу академічної доброчесності Університету доведеним поза розумним сумнівом і таким, що вимагає належної реакції відповідно до законодавства про вищу освіту.

Обираючи пропорційний варіант відповідальності порушника, Комісія бере до уваги, що як письмові, так і усні пояснення ОСОБА 1 свідчать про те, що він не вважає свої вчинки та висловлювання неетичними, неправильними, такими, що ображають почуття одногрупників та інших людей, особливо в умовах загарбницької війни Російської Федерації проти Українського народу, продовжує вважати ці вчинки та висловлювання «жартом». З урахуванням наведеного, Комісія вважає необхідним, достатнім та пропорційним засобом реагування на допущене ОСОБА 1 порушення вимог Кодексу академічної доброчесності Університету, законодавства України про освіту притягнення його до академічної відповідальності у вигляді відрахування з Університету.

На підставі викладеного, керуючись нормами та принципами, визначеними Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статутом Університету, Кодексом академічної доброчесності Університету, пунктом 5.7 Положення про Комісію,

Комісія

ВИРІШИЛА:

1. Рекомендувати ректорові Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за порушення вимог Кодексу академічної доброчесності Університету відрахувати студента навчальної групи 01-21-23 1 курсу факультету прокуратури ОСОБА 1 з числа студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

2. Рекомендувати ректорові Університету організувати проведення виховних заходів для студентів Університету із залученням деканів факультетів та кураторів студентських груп, на яких проінформувати про ухвалене Комісією рішення та необхідність всіма членами університетської спільноти в умовах широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України суворо дотримуватися законодавства України про освіту та етичних стандартів вищої освіти.

Рішення ухвалене на засіданні Комісії 03.05.2022 р. одностайно (протокол № 6 від 03.05.2022 р.). Повний текст рішення виготовлено 06.05.2022 р.

Відповідно до пункту 5.5 Положення про Комісію рішення Комісії має рекомендаційний характер і подається ректорові Університету для ухвалення ним остаточного рішення в межах його компетенції.

Голова Комісії

Віктор СМОРОДИНСЬКИЙ